

**REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ
W RZESZOWIE**

**Raport z monitoringu wdrażania Regionalnego Planu Działań na
Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie
Podkarpackim na lata 2012-2020 za rok 2014**

Rzeszów 2015

Spis treści

Wstęp	3
Opis metodologii i realizacji monitoringu	4
Stan rozwoju ekonomii społecznej w województwie podkarpackim na koniec 2014 roku.	6
1. Podmioty ekonomii społecznej działające na terenie województwa podkarpackiego	6
1.1. Podmioty reintegracji	6
1.2. Podmioty sfery gospodarczej	13
1.3 Organizacje pozarządowe w woj. podkarpackim	16
2. System wsparcia podmiotów ekonomii społecznej w województwie podkarpackim	20
2.1. Operatorzy wsparcia.....	20
2.2. Instytucje publiczne.....	21
Spis tabel	26

Wstęp

Rozwój ekonomii społecznej wymaga integracji działań i współpracy różnych instytucji. Współpraca ta powinna dotyczyć podmiotów na wszystkich szczeblach tj. państwowym, lokalnym i regionalnym. Efektem takiej współpracy na szczeblu regionalnym, w obrębie województwa podkarpackiego jest „Regionalny Plan Działania na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podkarpackim na lata 2012 - 2020”. Konieczne jest stałe monitorowanie realizacji ww. planu i zwrócenie szczególnej uwagi na te elementy, które nie zostały jeszcze wprowadzone w życie, aby założenia i cele w nim zawarte nie pozostały jedynie pustą deklaracją.

Niniejszy raport jest podstawowym dokumentem w procesie monitorowania Regionalnego Planu Działania na Rzecz Rozwoju ES w woj. podkarpackim, przyjętego uchwałą nr XX/336/12 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 marca 2012 r.

Jest to drugi z raportów monitorujących, obejmujący swoim zakresem rok 2014. Raport ma dostarczyć wiedzy na temat stanu wdrażania Regionalnego Planu Działania na Rzecz Rozwoju ES w województwie podkarpackim oraz pomóc w zaplanowaniu ewentualnych zmian i działań naprawczych.

Twórcy raportu starali się tak zaplanować poszczególne działania aby maksymalnie zredukować koszty funkcjonowania systemu monitoringu. Dużym ułatwieniem było posiadanie danych teleadresowych większości organizacji objętych badaniem. Planując całe badanie zwrócono uwagę aby proces zbierania danych nie był zbyt uciążliwy dla podmiotów od których je pozyskujemy.

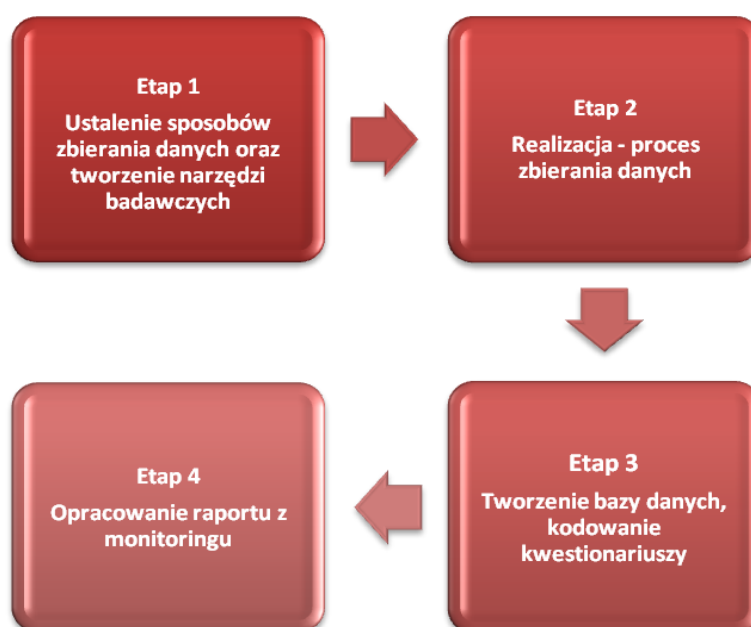
Monitoring Planu, przygotowano w oparciu o dane własne Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie oraz informacje udzielone przez podmioty publiczne i niepubliczne, których działania mają znaczenie dla polityki rozwoju ekonomii społecznej w województwie podkarpackim.

Opis metodologii i realizacji monitoringu

Monitoring „Regionalnego Planu Działań na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podkarpackim na lata 2012 - 2020” opierał się głównie na analizie danych wywołanych. Jego celem było zobrazowanie działań podmiotów ekonomii społecznej pod kątem realizacji ww. planu. Aby osiągnąć założony cel zwrócono się zarówno do samych podmiotów ekonomii społecznej jak i instytucji aktywnie wspierających ich rozwój. Wykorzystano możliwości badań ilościowych. W celu zebrania danych terenowych zastosowano metodę wywiadu kwestionariuszowego. Skonstruowano ankietę skierowaną do gmin i powiatów w której poruszono istotne kwestie związane z działaniami tych jednostek w obszarze ekonomii społecznej. Inny kwestionariusz ankiety był skierowany do ośrodków wsparcia ekonomii społecznej. Ankieta jest najczęściej stosowaną metodą gromadzenia danych w badaniach. W niniejszym monitoringu posłużono się najbardziej efektywnym rodzajem ankiety, jaki w tym przypadku można było wybrać i uzyskano stosunkowo wysoki poziom zwrotów. Zastosowano tzw. ankietę pocztową rozsyłaną listownie do respondentów i przez nich odsyłałą tą samą drogą. Do części odbiorców ankietę przesłano drogą mailową. Przebieg badania przez cały czas kontrolowany był na bieżąco przez pracowników Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, którzy w razie potrzeby udzielali wyjaśnień podmiotom, które były objęte badaniem. Zwracając się z prośbą o wypełnienie ankiety do poszczególnych instytucji podkreślano także, iż kwestionariusz powinna wypełniać osoba najlepiej poinformowana o różnych aspektach działania organizacji.

Pozostałe dane zbierano telefonicznie, poprzez wystosowanie pism do poszczególnych podmiotów z konkretnymi pytaniami dotyczącymi tematu lub posługując się gotowymi sprawozdaniami przygotowanymi przez inne instytucje regionalne

Przebieg realizacji monitoringu zaprezentowano na poniższym schemacie:

Podmioty objęte badaniem

Monitoring „Regionalnego Planu Działań na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podkarpackim na lata 2012 - 2020” wymagał integracji i współpracy różnych instytucji m.in.:

- ✓ Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego,
- ✓ Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- ✓ powiatowych urzędów pracy (PUP),
- ✓ Podkarpackiego Kuratora Oświaty,
- ✓ Podkarpackiej Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy
- ✓ ośrodków wsparcia ekonomii społecznej,
- ✓ Podkarpackiego Oddziału Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ✓ uczelni wyższych z terenu województwa,
- ✓ centrów integracji społecznej,
- ✓ zakładów aktywności zawodowej,
- ✓ spółdzielni socjalnych
- ✓ powiatów i gmin z terenu województwa.

Współpraca ta polegała głównie na uzyskaniu przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie danych niezbędnych do przeprowadzenia monitoringu. Rodzaj pozyskanych danych oraz partnerów (realizatorów planu) działających na terenie województwa podkarpackiego objętych monitoringiem wybrano na podstawie założeń zawartych w Tabeli nr 11. Regionalnego Planu pn. „Cele i obszary działań Ekonomii Społecznej na terenie województwa podkarpackiego”. Tak duże zróżnicowanie podmiotów objętych badaniem miało wpływ na jakość i rzetelność całego badania.

Ze względu na konieczność realizowania kolejnych cykli monitoringu w przyszłości przez cały okres obowiązywania regionalnego planu, niezbędne było zaprojektowanie narzędzia możliwie elastycznego by mogło być powtarzane i modyfikowane zależnie od potrzeb informacyjnych twórców badania. Zwrócono uwagę na zmniejszenie uciążliwości zbierania danych od podmiotów objętych badaniem, jest to bardzo istotne ze względu na cykliczność monitoringu.

Stan rozwoju ekonomii społecznej w województwie podkarpackim na koniec 2014 roku.

1. Podmioty ekonomii społecznej działające na terenie województwa podkarpackiego

Największą reprezentację wśród podmiotów ekonomii społecznej w województwie podkarpackim mają spółdzielnie socjalne. Na dzień 31.12.2014 roku zarejestrowanych było 97 spółdzielni socjalnych.

1.1. Podmioty reintegracji

Zakłady aktywności zawodowej

„Zakłady aktywności zawodowej działają w oparciu o ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Mogą one być zakładane przez powiaty, gminy oraz fundacje, stowarzyszenia lub inne organizacje społeczne, których statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Zakład jest jednostką wyodrębnioną zarówno pod względem organizacyjnym jak i finansowym”¹. Zakłady aktywności zawodowej mogą prowadzić każdy rodzaj działalności gospodarczej z wyłączeniem wytwarzania i handlu wyrobami w przemyśle paliwowym, tytoniowym, alkoholowym czy wyrobami z metali szlachetnych lub z ich udziałem.

Tabela 1. Zakłady aktywności zawodowej funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego, stan na 31.12.2014r.

Lp.	Nazwa zakładu	Rok utworzenia	Oferta
1.	Placówka Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Rymanowie	2003	hotel, gastronomia, ogrodnictwo, rękodzieło artystyczne, produkcja wyrobów garmażeryjnych, imprezy okolicznościowe
2.	Zakład Stowarzyszenia „Dobry Dom” w Woli Zarczyckiej	2005	wikliniarstwo, rzemiosła różne (witraż, pamiątkarstwo, recycling), profesjonalne niszczenie

¹Przewodnik po przedsiębiorczości społecznej, Krakowska Inicjatywa na rzecz Gospodarki Społecznej COGITO, Kraków 2007, s.27.

			dokumentów, usługi tartaczne, produkcja materacy
3.	Zakład Aktywności Zawodowej Fundacji „CONTIGO” w Woli Dalszej	2007	hotel, gastronomia, imprezy okolicznościowe, catering, pralnia, rehabilitacja
4.	Gminny Zakład Aktywności Zawodowej w Maliniu	2007	drukarnia cyfrowa niskonakładowa
5.	Zakład Aktywności Zawodowej Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu	2007	gastronomia, prace ogrodnicze, porządkowe, produkcja bawełnianych toreb ekologicznych i podpałek ekologicznych K-Lumet
6.	Zakład Aktywności Zawodowej Towarzystwa Przeciwdziałania Uzależnieniom "TRZEŻWA GMINA" w Chmielniku	2007	druk cyfrowy, wielkoformatowy solwentowy, grawerowanie i znakowanie laserem, usługi introligatorskie, rękodzieło artystyczne, produkcja podpałek ekologicznych K-Lumet
7.	Zakład Aktywności Zawodowej w Woli Żyrakowskiej Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych Radość z Dębicy	2008	rękodzieło artystyczne, usługi stolarskie
8.	Zakład Aktywności Zawodowej w Oleszycach Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu	2010	produkcja podpałek ekologicznych K-Lumet, usługi poligraficzne, profesjonalne niszczenie dokumentów
9.	Zakład Aktywności Zawodowej w Rzeszowie przy Parafii Rzymskokatolickiej pod wezwaniem św. Jadwigi Królowej	2014	Gastronomia, catering
10.	Zakład Aktywności Zawodowej w Krośnie Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Krośnie	2014	produkcja podpałek ekologicznych K-Lumet, pralnia wodna, prace porządkowe

Źródło: ROPS Rzeszów.

Tabela 2. Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej

Lp	Rodzaj zadań	Plan na 2014 r.		Wykonanie zadań w 2014r.	
		Środki PFRON	Środki Budżetu Woj.	Środki PFRON	Środki Budżetu Woj.
1	2	3	4	5	6
1	dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej	7 064 958,76 zł dziesięć zaz-ów (w tym 2 nowe, utworzone w 2014 r.) zatrudnienie 336 osób niepełnosprawnych (wzrost zatrudnienia o 82 ON w stosunku do roku 2013)	539 525,00 zł dziesięć zaz-ów	7 060 817,46 zł dziesięć zaz-ów (w tym 2 nowe utworzone w 2014 r.) zatrudnienie 336 osób niepełnosprawnych (wzrost zatrudnienia o 82 ON w stosunku do roku 2013)	539 303,80 zł dziesięć zaz-ów

Źródło: ROPS Rzeszów, dane z realizacji zadań Oddziału Rehabilitacji Zawodowej i Społecznej 2014.

Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stworzenie możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej dla osób niepełnosprawnych.

Według stanu na 31.12.2014 r. w województwie podkarpackim działało **37 WTZ** (przy czym końcem roku jeden z powiatów „rozwiązał” działalność 1 WTZ, a 1 został utworzony). Liczba uczestników na Warsztatach Terapii Zajęciowej wyniosła na koniec 2014 roku 1662 osoby.

Kwota wydatkowana na działanie i utworzenie WTZ ogółem wyniosła 26 326 519 zł, w tym środki PFRON – 23 570 017 zł.

Żaden z powiatów w 2014 roku nie realizował zadania „wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej”.

Centra Integracji Społecznej i Kluby Integracji Społecznej

Kolejne instytucje działające na rzecz osób wykluczonych społecznie to centra integracji społecznej (CIS) i kluby integracji społecznej (KIS). Tworzenie, organizacja i funkcjonowanie CIS i KIS jest uregulowane zapisami zawartymi w ustawie o zatrudnieniu socjalnym z 13 czerwca 2003 roku. Artykuł 1. punkt 2. tejże ustawy mówi, że uczestnikami CIS mogą być osoby, które „podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub

ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym”². CIS może zostać utworzony przez samorząd (jako gospodarstwo pomocnicze) lub przez organizację pozarządową. Ustawa dopuszcza prowadzenie przez CIS działalności odpłatnej, może to być działalność wytwórcza, handlowa czy usługowa. „Działalność KIS reguluje rozdział 7. ustawy o zatrudnieniu socjalnym. KIS może być powołany przez gminę lub organizację pozarządową prowadzące reintegrację społeczną i zawodową dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”³.

Tabela 3. Kluby Integracji Społecznej na terenie województwa podkarpackiego, stan na 31.12.2014r.

Lp.	Nazwa i adres podmiotu prowadzącego	Nazwa, adres	Data wpisu
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 37-100 Łańcut, ul. Piłsudskiego 9	Klub Integracji Społecznej, 37-100 Łańcut, ul. Piłsudskiego 9	28.05.2012 r.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedliczu, 38-460 Jedlicze, ul. Rynek 5	Klub Integracji Społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedliczu, 38-460 Jedlicze, ul. Rynek 5	28.05.2012 r.
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 38-100 Strzyżów, ul. Słowackiego 8	Klub Integracji Społecznej, 38-100 Strzyżów, ul. Słowackiego 8	28.05.2012 r.
4.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 39-300 Mielec, ul. Łukasiewicza 1C	Klub Integracji Społecznej przy MOPS Mielec, 39-300 Mielec, ul. Pogodna 2	28.05.2012 r.
5.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL” ul. Jana Pawła II 8, 36-100 Kolbuszowa	Klub Integracji Społecznej, ul. Janka Bytnara 3, 36-100 Kolbuszowa, ul. Jana Pawła II 8	28.05.2012 r.
6.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku, 37-400 Nisko, ul. 3-go Maja 10	Klub Integracji Społecznej, 37-400 Nisko, ul. 3-go Maja 10	04.06.2012 r.
7.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 39-200 Dębica, ul. Akademia 12	Klub Integracji Społecznej, 39-200 Dębica, ul. Akademicka 12	11.06.2012 r.
8.	Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej „INTEGRACJA” ul. Słowackiego 4a/5 37-400 Nisko	Powiatowy Klub Integracji Społecznej 37-400 Nisko ul. Plac Wolności 4	13.07.2012 r.
9.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Dmowskiego 1 37-450 Stalowa Wola	Klub Integracji Społecznej przy MOPS Stalowa Wola, ul. Dmowskiego 1, 37-450 Stalowa Wola	19.07.2013 r.
10.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Tkaczowa 134, 36-040 Boguchwała	Klub Integracji Społecznej, ul. Kolejowa 15, 36-040 Boguchwała	30.05.2014r

Źródło: Urząd Wojewódzki Rzeszów

² Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r., Dz.U. 2003 Nr 122 poz. 1143 zwana dalej Ustawą o zatrudnieniu socjalnym, art.1, pkt.2.

³ T. Sadowski (red.), *Rozwój. O tym jak integracja środowisk lokalnych i uspołecznienie gospodarki budują nową jakość*, Fundacja Pomocy Wzajemnej Barka, Poznań 2012, s. 33.

Kluby Integracji Społecznej częściej zakładane są przez jednostki samorządowe niż organizacje pozarządowe. W województwie podkarpackim na dziesięć założonych KIS-ów, siedem utworzyły ośrodki pomocy społecznej.

Tabela 4. Centra Integracji Społecznej na terenie województwa podkarpackiego, stan na 31.12.2014r.

Lp.	Data wpisu	Oznaczenie podmiotu tworzącego.	Nazwa, siedziba, adres, telefon centrum.	Decyzja o nadaniu statusu centrum (data decyzji, numer decyzji, okres na jaki nadano status).	Uwagi
1.	28.11.2008	Rzeszowskie Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta	Rzeszowskie Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta ul. Jana Styki 21 35-006 Rzeszów	Decyzja z dnia 03.11.2008r. Nr S.I.9051/1/08 status nadano na 5 lat	
2.	23.04.2012	Powiat Sanocki	Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Sanoku, ul. Sadowa 21, 38-500 Sanok	Decyzja z dnia 23.04.2012r. Nr S-I.9420.7.1.2011.AG Status nadano na 5lat.	
3.	30.04.2012	Gmina Lubaczów	Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Dąbrowie Dąbrowa 72, 37-600 Lubaczów	Decyzja z dnia 30.04.2012r. Nr S-I.9420.5.1.2012.MW Status nadano na 5lat.	
4.	16.11.2012	Gmina Miasto Dębica	Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Dębicy ul. Brzegowa 42 39-200 Dębica	Decyzja z dnia 16.11.2012r. Nr S-I.9420.5.8.2012.MW Status nadano na 5 lat	CIS rozpoczął działalność 01.09.2013
5.	17.12.2012	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL” w Kolbuszowej	Centrum Integracji Społecznej ul. Jana Pawła II 8 36-100 Kolbuszowa	Decyzja z dnia 23.11.2012r. Nr S-I.9420.5.4.2012.BZF Status nadano na 5 lat	CIS rozpoczął działalność 02.01.2013
6.	17.12.2012	Gmina Pilzno	Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Pilźnie ul. Legionów 18 39-222 Pilzno	Decyzja z dnia 22.11.2012r. Nr S-I.9420.5.6.2012.MS Status nadano na 5 lat	CIS rozpoczął działalność 01.02.2013
7.	17.12.2012	Stowarzyszenie „Godne Życie dla Dzieci”	Centrum Integracji Społecznej w Mielcu ul. Biernackiego 1 39-300 Mielec	Decyzja z dnia 27.11.2012r. Nr S-I.9420.5.7.2012.MW Status nadano na 5 lat	CIS rozpoczął działalność 01.03.2013
8.	17.12.2012	Caritas Diecezji Przemyskiej	Centrum Integracji Społecznej w Przemysłu ul. ks. Piotra Skargi 6 37-700 Przemysł	Decyzja z dnia 23.11.2012r. Nr S-I.9420.5.5.2012BZF Status nadano na 5 lat	CIS rozpoczął działalność 01.01.2013
9.	17.12.2012	Gmina Miasto Krosno	Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Krośnie	Decyzja z dnia 21.11.2012r.	CIS rozpoczął

			ul. A. Mickiewicza 31 38-400 Krosno	Nr S-I.9420.5.3.2012.AG Status nadano na 5 lat Utrata statusu z dniem 28.08.2013 r.	działalność 01.01.2013
10.	26.06.2013	Powiat Jarosławski	Centrum Integracji Społecznej „Pawłowe Sióło” w Pawłosiowie	Decyzja z dnia 26.06.2013 r. nr SI.9420.5.1.2013.AG Status nadano na 5 lat	CIS rozpoczął działalność 01.10.2013
11.	25.10.2013	Gmina Miasto Krosno	Centrum Integracji Społecznej z siedzibą w Krośnie ul. Grodzka 10, 38-400 Krosno	Decyzja z dnia 25.10.2013 r. Nr S- I.9420.5.2.2013.AG Status nadano na 5 lat	CIS rozpoczął działalność 01.12.2013
12.	27.01.2014	Fundacja Pomocy Młodzieży „Wzrastanie” w Lipniku z/s w Łopuszce Małej	Centrum Integracji Społecznej w Jarosławiu	Decyzja z dnia 23-01- 2014 r. Nr S- I.9420.5.4.2013.MS Status nadano na 5 lat, począwszy od dnia 1 czerwca 2014 roku	ROPS w Rzeszowie nie ma informacji aby CIS rozpoczął działalność w 2014 r.

Źródło: Urząd Wojewódzki Rzeszów

W 2014 roku w województwie podkarpackim działalność zarejestrowało 1 Centrum Integracji Społecznej, jednak do tej pory nie ma informacji aby tę działalność rzeczywiście realizowało.

Uchwałą Nr 333/7962 /14 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 1 kwietnia 2014 r. w sprawie wyboru i podziału środków finansowych na dofinansowanie z budżetu Województwa Podkarpackiego w 2014 roku zadań dot. pierwszego wyposażenia Centrum Integracji Społecznej - wybrano do realizacji 1 ofertę na sumę 147.338,13 zł.

Lp.	Podmiot	Nazwa zadania / projekt	Kwota dotacji w zł	
			dla jednostek sektora finansów publicznych	dla jednostek spoza sektora finansów publicznych (w zł)
1.	Fundacja Pomocy Młodzieży im. Jana Pawła II „WZRASTANIE” w Lipniku z/s Łopuszka Mała 13 37 – 220 Kańczuga	Pierwsze wyposażenie Centrum Integracji Społecznej		147 338,13

Fundacja Pomocy Młodzieży im. Jana Pawła II „WZRASTANIE” w Lipniku z siedzibą w Łopuszce Małej **zrezygnowała z przyznanych środków** finansowych na realizację zadania dot. pierwszego wyposażenia centrum integracji społecznej.

Tabela 5. Liczba osób zatrudnionych w okresie sprawozdawczym i liczba osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych w okresie od I do XII 2014, stan na 31.12.2014 r.

Wyszczególnienie	Zatrudnieni ogółem	W tym kobiety
nawiązanie zatrudnienia	66	47
ustanie zatrudnienia	22	15
przeciętne zatrudnienie	96	65
zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu	43	29
zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu	37	27
zatrudnieni na podstawie umowy cywilnoprawnej	51	38

Źródło: Urząd Wojewódzki Rzeszów

Tabela 6. Liczba uczestników objętych reintegracją społeczną i zawodową w okresie od I do XII 2014, stan na 31.12.2014 r.

1. Struktura uczestników				
Wyszczególnienie		Liczba osób, które		
		rozpoczęły zajęcia	uczestniczyły w zajęciach	ukończyły zajęcia
uczestnicy zajęć ogółem		480	551	210
w tym:	kobiety	244	279	119
	osoby bezdomne realizujące indywidualny program wychodzenia z bezdomności	6	6	3
	osoby uzależnione od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego	8	9	7
	osoby uzależnione od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej	0	0	0
	osoby chore psychicznie	1	1	0
	osoby długotrwale bezrobotne	381	434	164
	osoby zwalniane z zakładów karnych mające trudności w integracji ze środowiskiem	8	8	2
	uchodźcy realizujący indywidualny program integracji	0	0	0
	osoby niepełnosprawne	13	23	8
	inni	66	71	24

2. Usługi kierowane do uczestników w ramach reintegracji społecznej i zawodowej			
Wyszczególnienie	Liczba osób, które		
	rozpoczęły zajęcia	uczestniczyły w zajęciach	ukończyły zajęcia
Szkolenia zawodowe	226	261	93
Organizowanie praktyk i staży zawodowych	49	56	45
Pomoc w przekazywaniu ofert pracy	251	302	120
Zajęcia z zakresu prowadzenia samodzielnej działalności gospodarczej lub spółdzielni socjalnej	277	292	145
Inne działania z zakresu reintegracji zawodowej	370	386	148
Uczestnictwo w zajęciach terapeutycznych	166	205	116
Uczestnictwo w grupach samopomocowych oraz w grupach wsparcia	79	79	4
Indywidualne konsultacje z psychologiem lub terapeutą	335	392	204
Grupy edukacyjne	23	23	23
Inne działania z zakresu reintegracji społecznej	416	472	231
3. Liczba uczestników usamodzielnionych ekonomicznie			
Wyszczególnienie	Uczestnicy zajęć ogółem	W tym kobiety	
uczestnicy zajęć w centrum integracji społecznej skierowani do zatrudnienia wspieranego u pracodawcy	13	11	
uczestnicy zajęć w centrum integracji społecznej zatrudnieni u pracodawcy bez zatrudnienia wspieranego	38	14	
uczestnicy zajęć w centrum integracji społecznej zatrudnieni w centrum integracji społecznej	8	7	
uczestnicy zajęć w centrum integracji społecznej, którzy podjęli samodzielną działalność gospodarczą	0	0	
uczestnicy zajęć w centrum integracji społecznej, którzy podjęli działalność gospodarczą w formie spółdzielni socjalnej	0	0	
uczestnicy zajęć w centrum integracji społecznej nabywający prawo do świadczeń emerytalnych lub rentowych	1	0	

Źródło: Urząd Wojewódzki Rzeszów

1.2. Podmioty sfery gospodarczej

Spółdzielnie socjalne

Na terenie województwa podkarpackiego na dzień 31.12.2014 zarejestrowanych było 97 spółdzielni socjalnych. Szacuje się, że z tego aktywnie działa jedynie połowa.

Tabela 7. Spółdzielnie socjalne w województwie podkarpackim, stan na 31.12.2014 r.

L.p.	Nazwa	Adres	Data wpisu
1.	Spółdzielnia Socjalna "RAZEM"	37-450 Stalowa Wola, ul. Dmowskiego 1	2005-10-03
2.	Spółdzielnia Socjalna "KONAR"	39-400 Tarnobrzeg, ul. Kwiatkowskiego 21/7	2005-12-28
3.	Spółdzielnia Socjalna "KRĘPAK"	37-740 Bircza, Rudawka 18	2007-04-20
4.	Socjalna Spółdzielnia Usługowa i Artystyczno-Produkcyjna "RES PENTUM"	35-205 Rzeszów, ul. Warszawska 16	2007-11-21
5.	Spółdzielnia Socjalna Usługowo-Budowlano-Remontowa "SAŚIEDZI"	36-051 Górno 107	2007-12-06
6.	Spółdzielnia Socjalna Usługowa i Artystyczno-Krawiecka "DANCE"	35-002 Rzeszów, ul. Sobieskiego 3	2007-12-10
7.	Spółdzielnia Socjalna "PIĘĆ PLUS"	37-450 Stalowa Wola, ul. Poniatowskiego 55	2009-11-03
8.	Spółdzielnia Socjalna "IMPRESJA"	39-340 Padew Narodowa, Wojków 29	2009-11-18
9.	Spółdzielnia Socjalna "DĘBNIANKA"	37-305 Dębno 216	2010-11-09
10.	Spółdzielnia Socjalna "BAJKOLANDIA"	35-300 Leżajsk, ul. Leśna 22	2010-12-13
11.	Spółdzielnia Socjalna "INTER WSPÓŁPRACA"	36-032 Kąkolówka, Kąkolówka 468	2011-03-09
12.	Spółdzielnia Socjalna "SZTUKA SMAKU"	36-046 Zgłobień 73	2011-12-05
13.	Spółdzielnia Socjalna "EKO-MADBUD"	36-040 Boguchwała, ul. Tkaczowa 146	2011-12-07
14.	Spółdzielnia Socjalna "SMAKI REGIONU"	36-040 Boguchwała, ul. Tkaczowa 177	2011-12-15
15.	Spółdzielnia Socjalna "REMONT-MIX"	36-040 Boguchwała, ul. Akacyjowa 38	2011-12-19
16.	Spółdzielnia Socjalna "SARTA"	36-047 Niechobrz 902	2012-01-19
17.	Spółdzielnia Socjalna "KEPPKA"	37-611 Cieszanów, ul. Podwale 2	2012-02-20
18.	Spółdzielnia Socjalna "GÓRSKIE MEDIA"	38-200 Jasło, ul. Lwowska 4	2012-02-27
19.	Spółdzielnia Socjalna "INSTYTUT SPORTÓW WALKI"	35-069 Rzeszów ul. Bernardyńska 5	2012-02-27
20.	Spółdzielnia Socjalna "BAR MLECZNY POD KOGUCIKIEM"	38-600 Lesko, ul. Konstytucji 3 Maja 7	2012-03-06
21.	Spółdzielnia Socjalna "PIĘKNY PRZEMYSŁ"	37-700 Przemyśl, ul. Opalińskiego 9/18	2012-03-08
22.	Spółdzielnia Socjalna "ART"	37-205 Zarzecze, Różniatów 21	2012-03-09
23.	Spółdzielnia Socjalna "CALINECZKA"	38-600 Lesko, ul. Widokowa 6	2012-03-14
24.	Spółdzielnia Socjalna "GOŚCINIEC"	38-524 Besko, ul. Starowiejska 68	2012-03-20
25.	Spółdzielnia Socjalna "KWIAT ROZTOCZA"	37-611 Cieszanów, ul. Mickiewicza 3	2012-03-23
26.	Spółdzielnia Socjalna "NASZA INSPIRACJA"	39-307 Gawłuszowice 10A	2012-03-26
27.	Spółdzielnia Socjalna "WYSPA PRZYGÓD"	39-300 Mielec, ul. Mickiewicza 32	2012-03-27
28.	Spółdzielnia Socjalna "MUKA"	38-400 Krosno, ul. Decowskiego 46	2012-03-29
29.	Spółdzielnia Socjalna "KOLAR BEAUTY"	35-026 Rzeszów, ul. Poniatowskiego 13a	2012-04-02
30.	Spółdzielnia Socjalna "SMAK"	36-100 Kolbuszowa, ul. św. Brata Alberta 3	2012-04-05
31.	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "OGRODNICZEK"	38-100 Strzyżów, ul. Patryna 4	2012-04-11
32.	Spółdzielnia Socjalna "ABC"	36-047 Niechobrz 959	2012-04-12
33.	Spółdzielnia Socjalna "NATURA"	37-716 Orły, Duńkowiczki 129	2012-04-18
34.	Spółdzielnia Socjalna "SAMARYTANIN"	37-600 Lubaczów, ul. Kościuszki 2a	2012-04-20
35.	Spółdzielnia Socjalna BIBATERA	37-600 Mielec, ul. Staszka 28	2012-04-26
36.	Spółdzielnia Socjalna "OSTOJA"	37-700 Przemyśl, ul. Opalińskiego 9	2012-05-31
37.	Spółdzielnia Socjalna "PASJA"	37-700 Przemyśl, ul. Sportowa 11	2012-06-22
38.	Spółdzielnia Socjalna "AKTYWNI I WSZECHSTRONNI"	36-002 Jasionka 71A	2012-08-14
39.	Spółdzielnia Socjalna "WSPÓLNA"	37-600 Lubaczów, ul. Jasna 1	2012-08-28
40.	Spółdzielnia Socjalna "ESTRO"	39-200 Dębica, ul. Sienkiewicza 1	2012-09-11
41.	Spółdzielnia Socjalna "POD LIPAMI"	37-403 Pysznica, ul. Wolności 295	2012-10-03
42.	Spółdzielnia Socjalna "AZALIA"	37-310 Nowa Sarzyna, ul. K.E.N. 5	2012-10-03
43.	Spółdzielnia Socjalna, "STREFA REMONTU"	38-120 Babica 188	2012-10-04
44.	Spółdzielnia Socjalna "ORTO-SPORT"	35-211 Rzeszów, ul. Kamińskiego 2	2012-10-30
45.	Spółdzielnia Socjalna "ARTDECOR"	37-700 Przemyśl, ul. Słowackiego 18	2012-11-08
46.	Spółdzielnia Socjalna "POLSKA MARKA"	35-011 Rzeszów, ul. Dojazd Staroniwa 2/31	2012-11-09
47.	Spółdzielnia Socjalna "DELICJA"	36-233 Wesola 596	2012-11-26
48.	Spółdzielnia Socjalna "TRADYCJA"	37-700 Przemyśl, ul. Mostowa 2	2012-12-17
49.	Spółdzielnia Socjalna "BRZEZINKA"	37-511 Jarosław, Wólka Pełkińska 263	2013-01-29
50.	Spółdzielnia Socjalna "OGRÓD DOKUMENTÓW"	37-500 Jarosław, ul. Wilsona 6A/2	2013-02-25
51.	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "MAKS"	38-458 Chorkówka 160	2013-03-26
52.	Spółdzielnia Socjalna "DRAGON BAR"	37-500 Jarosław, ul. Grodzka 21	2013-03-28
53.	Spółdzielnia Socjalna "TĘCZA"	38-530 Zarszyn, Nowosielce 148	2013-03-28
54.	Tarnowiecka Spółdzielnia Socjalna "BIESIADA"	38-204 Tarnowiec, Łubno Szlacheckie 109	2013-03-29

55.	Spółdzielnia Socjalna "FUNDAMENT"	38-207 Skołyszyn, Przysieki 303	2013-04-12
56.	Spółdzielnia Socjalna "NALEŚNIKARNIA PODKARPACKA"	37-700 Przemyśl, ul. Słowackiego 1	2013-04-12
57.	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "PANINI"	38-400 Krosno, ul. Blich 2	2013-05-17
58.	Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna "ZŁOTE RUNO"	37-600 Lubaczów, Dąbków 2	2013-06-07
59.	Spółdzielnia Socjalna "REVITAL-MED"	35-234 Rzeszów, ul. Trembeckiego 11A	2013-06-07
60.	Spółdzielnia Socjalna "AKACJA"	36-007 Krasne 506	2013-06-17
61.	Spółdzielnia Socjalna "EKODA"	37-543 Łaszki 36	2013-06-19
62.	Spółdzielnia Socjalna "AKADEMIA SMAKU"	36-100 Kolbuszowa, ul. Jana Pawła II 8	2013-06-26
63.	Spółdzielnia Socjalna "FENIKS"	36-004 Trzebownisko, łąka 230	2013-07-02
64.	Spółdzielnia Socjalna "SYNERGIA"	35-308 Rzeszów, ul. Ułanów 11	2013-07-02
65.	Spółdzielnia Socjalna "CHATKA MAŁOLATKA"	37-700 Przemyśl, Krówniki 81A	2013-07-04
66.	Spółdzielnia Socjalna "RAZEM"	39-300 Mielec, Podleszany 414	2013-07-04
67.	Spółdzielnia Socjalna "Z DUSZĄ"	38-500 Sanok, ul. Lipińskiego 110	2013-07-15
68.	Spółdzielnia Socjalna "ROZWÓJ"	37-303 Kuryłówka, Kuryłówka 431	2013-07-16
69.	Spółdzielnia Socjalna "BIESY I CZADY"	38-700 Ustrzyki Dolne, Rynek 19	2013-07-18
70.	Spółdzielnia Socjalna "KARUZELA"	38-700 Ustrzyki Dolne, ul. 1 Maja 14	2013-07-30
71.	Spółdzielnia Socjalna "ZARBES"	38-530 Zarszyn, ul. Cicha 21	2013-07-30
72.	Spółdzielnia Socjalna "ŹRÓDŁO"	38-540 Zagórz, Poraż 185	2013-08-12
73.	Innowacyjna Spółdzielnia Socjalna "SAMI SOBIE"	37-450 Stalowa Wola, ul. Kwiatkowskiego 9	2013-08-14
74.	Spółdzielnia Socjalna "ELPIDA"	38-540 Zagórz, ul. Targowa 5	2013-08-14
75.	Spółdzielnia Socjalna "VENDO"	37-500 Jarosław, ul. Kraszewskiego 29/7	2013-09-27
76.	Spółdzielnia Socjalna STAWIAMY ŚLADY	37-100 Łańcut, ul. Traugutta 13	2013-09-30
77.	Spółdzielnia Socjalna "ALTERNATYWA"	37-700 Przemyśl, ul. Piotra Skargi 7/1	2013-10-17
78.	Spółdzielnia Socjalna "LIDER BUD"	37-700 Przemyśl, ul. Piotra Skargi 7	2013-10-18
79.	Spółdzielnia Socjalna "WIKLINA U LESZKA"	37-710 Buszkowiczki 74G	2013-12-31
80.	Spółdzielnia Socjalna "SENIOR"	37-700 Przemyśl, Wybrzeże Piłsudskiego 23	2014-01-16
81.	Spółdzielnia Socjalna "POLIFONIA PROJECT"	35-074 Rzeszów, ul. Piłsudskiego 31	2014-02-27
82.	Spółdzielnia Socjalna "MAGICZNY ZAKĄTEK"	37-600 Lubaczów, Dąbków 2	2014-02-28
83.	Spółdzielnia Socjalna "SOCIETA"	39-450 Baranów Sand., ul. Zamkowa 24	2014-03-06
84.	Spółdzielnia Socjalna "TESLA"	37-100 Łańcut, ul. Moniuszki 19	2014-03-06
85.	Spółdzielnia Socjalna "BERGAMOTKA"	39-200 Dębica, ul. Słowackiego 8	2014-03-05
86.	Spółdzielnia Socjalna "SIEDLIKO"	36-050 Sokołów Młp., ul. Niepodległości 5	2014-03-10
87.	Spółdzielnia Socjalna "GENLABTECH"	35-084 Rzeszów, ul. Poznańska 2c/5	2014-03-05
88.	Spółdzielnia Socjalna "GALICJA"	35-111 Rzeszów, ul. Krakowska 57	2014-03-10
89.	Spółdzielnia Socjalna "POEZJA SMAKÓW"	37-562 Rokietnica 682	2014-03-05
90.	Spółdzielnia Socjalna "MAGNOLIA"	37-430 Jeżowe 234	2014-03-06
91.	Spółdzielnia Socjalna "SZTUKAS"	39-400 Tarnobrzeg, ul. Dąbrowskiej 12	2014-03-10
92.	Spółdzielnia Socjalna "REZYDENCJA POD PLATANEM"	37-205 Zarzecze 1	2014-03-14
93.	Spółdzielnia Socjalna "DOBRYDZIEN"	37-550 Duńkowice 76	2014-03-28
94.	Spółdzielnia Socjalna "SZÓSTKA"	37-700 Przemyśl, ul. Szymanowskiego 1	2014-06-03
95.	Spółdzielnia Socjalna "CZAD"	38-713 Chmiel, Chmiel 24A	2014-06-18
96.	Spółdzielnia Socjalna "SOLID"	39-100 Ropczyce, ul. Św. Barbary 5A	2014-10-31
97.	Spółdzielnia Socjalna "PINOKIO"	37-300 Leżajsk, Wierzawice 517	2014-11-12

Źródło: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie/ Oddział Pomocy Społecznej i Analiz

Działania podkarpackich spółdzielni socjalnych skupiają się głównie wokół usług cateringowych, prac porządkowych, pielęgnacji terenów zielonych, prac remontowo – budowlanych, a także usług opiekuńczych dla dzieci i osób starszych. Konflikty między członkami spółdzielni, brak współpracy między sektorowej i wewnątrz sektorowej, brak umiejętności poszukiwania zleceń, brak reklamy (brak stron internetowych, ulotek) powoduje, że spółdzielnie socjalne często nie są w stanie utrzymać się bez zewnętrznych dotacji. Wśród członków spółdzielni socjalnych istnieje mała świadomość na temat zasad prowadzenia przedsiębiorstwa. Obecnie spółdzielnie „żyją” od

dotacji do dotacji. „Wśród potencjalnych największych zleceniodawców upatrywany jest samorząd, który nie jest skory do korzystania z klauzul społecznych, które preferują spółdzielnie socjalne w zamówieniach publicznych”⁴. Na spotkaniach z przedstawicielami samorządów gminnych, przeważa lęk przed zastosowaniem klauzul społecznych i problemami jakie mogłyby z tego wyniknąć dla zamawiającego. Ponieważ, nie jest to powszechna praktyka, samorządy czekają na przetarcie ścieżki w tego rodzaju zamówieniach. Podkarpackie spółdzielnie socjalne mają także problem w dostępności do inżynierii finansowej (pożyczki, poręczenia). Banki uznają najczęściej, że zdolność kredytowa oraz mała świadomość i umiejętność korzystania z takich instrumentów wśród spółdzielców są powodem, że środki takie są dla nich niedostępne. Od 2013 roku działa Ogólnopolski Fundusz ES, który udziela pożyczek dla przedsiębiorstw ekonomii społecznej na preferencyjnych warunkach, co stwarza im realną szansę na rozwój.

1.3. Organizacje pozarządowe w woj. podkarpackim

Badania trzeciego sektora⁵ zostały zrealizowane na losowo wybranej grupie NGO, które znajdowały się w rejestrze Bazy Jednostek Statystycznych (BJS), na formularzach SOF – 1 i SOF – 4, przyjmując stan na dzień 31.12.2012 roku. Do grupy badanej zostały wybrane:

- 1) wszystkie jednostki, które miały zarejestrowaną działalność gospodarczą,
  - 2) wszystkie jednostki posiadające status organizacji pożytku publicznego (OPP),
  - 3) wszyscy projektodawcy Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS),
  - 4) wszystkie jednostki zatrudniające powyżej 5 osób,
  - 5) wszystkie wodne ochotnicze pogotowia ratunkowe, górskie ochotnicze pogotowia ratunkowe i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe,
  - 6) wszystkie jednostki prowadzące placówki oświatowe według bazy System Informacji Oświatowej,
  - 7) próba losowa jednostek z pozostałej części organizacji pozarządowych będących w BJS, reprezentatywna w obrębie każdego województwa i formy prawnej.
- Przebadanych zostało 83,5 tys. organizacji pozarządowych (8 tys. organizacji posiadających status Organizacji Pożytku Publicznego), w tym:
- 69,5 tys.- stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne,
  - 8,5 tys.- fundacje,
  - 3,6 tys.- organizacje samorządu gospodarczego, zawodowego i pracodawców,
  - 1,8 tys.- społeczne podmioty wyznaniowe.

---

⁴ Regionalny Plan Działań na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podkarpackim na lata 2012 - 2020, s. 25.

⁵ Trzeci sektor w Polsce. Stowarzyszenia, Fundacje, Społeczne Podmioty Wyznaniowe, Organizacje Samorządu Zawodowego, Gospodarczego i Pracodawców w 2012 roku, GUS Kraków, Warszawa 2014.

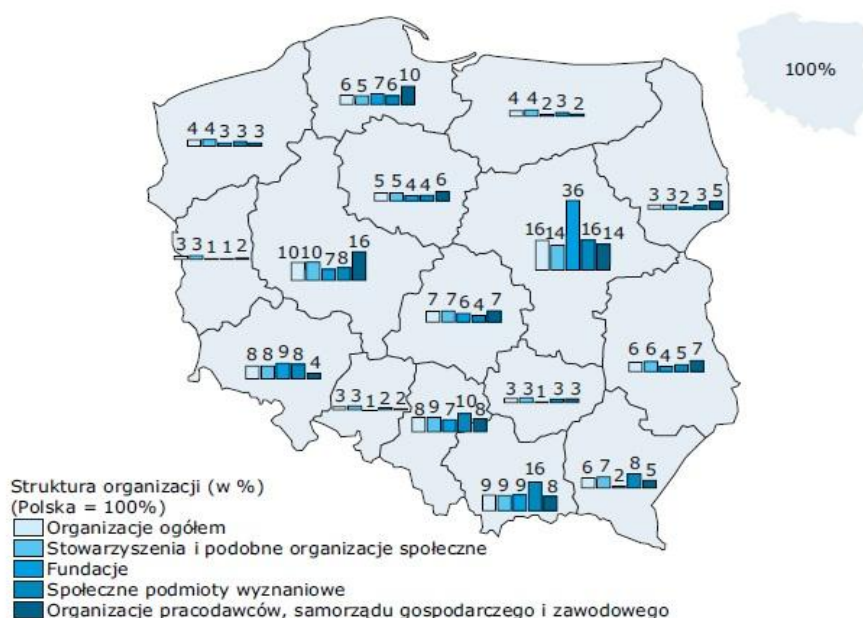

W badaniu udział wzięło 5,1 tys. NGO z terenu województwa podkarpackiego (6,1% ogółu przebadanych organizacji), co daje liczbę w przedziale 23,8 a 25,3 organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców województwa i jest to jedno z trzech województw (obok woj. mazowieckiego oraz wielkopolskiego) z największym wskaźnikiem liczby organizacji w przeliczeniu na liczbę mieszkańców.

Ponad połowa NGO z woj. podkarpackiego swoją siedzibę miało na wsi (56%), pozostała część ulokowana była w miastach: na prawach powiatu (18%), w gminie miejskiej (14%) oraz w gminie wiejsko – miejskiej (13%).

10% przebadanych organizacji posiadało status Organizacji Pożytku Publicznego. Organizacje te uzyskały 4% z całości przekazanego 1% podatku na OPP na organizacje w całym kraju. Zdecydowana większość organizacji pozarządowych mających siedzibę w woj. podkarpackim nie posiadała płatnego personelu (69%), 17% organizacji zatrudniało tylko na podstawie umów cywilnoprawnych, natomiast tylko 13% na podstawie umów o pracę. Podane wartości są zbliżone do wartości krajowych, gdzie 61% NGO nie zatrudnia żadnych pracowników, 22% zatrudnia na umowy cywilnoprawne, a 17% na umowy o pracę. Wśród podkarpackich NGO, które zatrudniają pracowników, tylko 13% zatrudnia więcej niż 6.

Mapa 1. Struktura organizacji pozarządowych w Polsce w podziale na województwa (%).

Źródło: Trzeci sektor w Polsce. Stowarzyszenia, Fundacje, Społeczne Podmioty Wyznaniowe, Organizacje Samorządu Zawodowego, Gospodarczego i Pracodawców w 2012 roku- GUS Kraków.

Podmioty III sektora działają w oparciu o płatną pracę swoich członków lub osób zatrudnionych (77% ogółu), a także wolontariat i prace społeczne (16%). Osoby pracujące społecznie stanowią około 7% struktury organizacji III sektora w woj. podkarpackim, a ich mediana na organizację wynosi 15 osób.

Organizacje pozarządowe z woj. podkarpackiego należą do organizacji osiągających stosunkowo niskie przychody ze swojej działalności. 21% NGO osiągnęło przychód do 1 tys. zł, 24% w przedziale 1 tys. - 10 tys. zł, 38% w przedziale 10 tys.- 100 tys. 14% podkarpackich organizacji pozarządowych uzyskało przychody w przedziale 100 tys.- 1 mln, a 3% w kwocie powyżej 1 mln zł. Struktura z woj. podkarpackiego w tym zakresie jest niemalże bliźniacza ze strukturą krajową, różnice są niewielkie i zawierają się w przedziale +/-3 %.

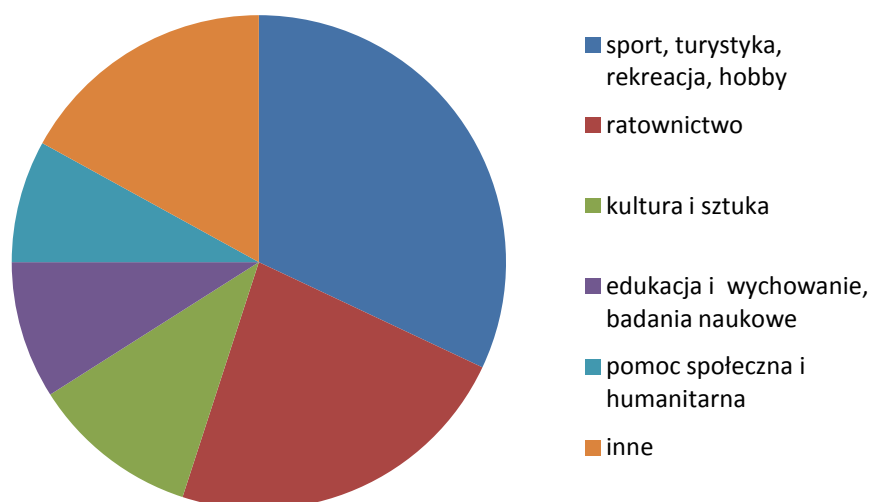
Największą ilość organizacji stanowią te, które zrzeszają liczbę osób fizycznych w przedziale 31 - 100 członków, i jest to prawie 45% wszystkich podkarpackich organizacji, 30% organizacji posiada 16 do 30 członków, 13% posiada od 1 do 15 członków. Tylko 6% organizacji działających na terenie woj. podkarpackiego posiadają więcej niż 100 członków. 7% organizacji pozarządowych nie zrzesza w swoich obrębach osób fizycznych.

Biorąc pod uwagę zasięg podkarpackich organizacji pozarządowych - 44% działa tylko na terenie najbliższego sąsiedztwa lub na terenie swojej gminy, 26% działa w obrębie powiatu, 18% obejmuje swoim zasięgiem całe województwo, a 11% jako teren swojego działania wskazało cały kraj oraz zagranicę. Należy zwrócić uwagę, że 68% podkarpackich organizacji III sektora zadeklarowało działania o charakterze lokalnym, wskaźnik ten należy do jednego z najwyższych w kraju (5 miejsce).

Na Podkarpaciu organizacje pozarządowe zakładane są przez osoby fizyczne (77%), jednostki sektora publicznego (13%), organizacje trzeciego sektora (10%), jednostki komercyjne (1%). Podkarpackie NGO należą do organizacji o średnim okresie działania, najwięcej organizacji działa w przedziale 11-20 lat (44%) i w przedziale od 2-10 lat (37%). Najstarsze organizacje działają w województwie podkarpackim od ponad 20 lat (7%), a najmłodsze krócej niż 1 rok (12%).

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, tylko 5% podkarpackich organizacji pozarządowych prowadzi działalność gospodarczą, 12% zajmuje się odpłatną działalnością statutową, natomiast pozostałe organizacje, tj. 85% prowadzi wyłącznie nieodpłatną działalność statutową, co jest najwyższą wartością w całym kraju. Organizacje pozarządowe działające na Podkarpaciu dzielą się na pięć głównych dziedzin działalności.

Wykres 1. Działalność podkarpackich organizacji pozarządowych w 2012 roku.

Źródło: ROPS Rzeszów na podstawie Trzeci sektor w Polsce. Stowarzyszenia, Fundacje, Społeczne Podmioty Wyznaniowe, Organizacje Samorządu Zawodowego, Gospodarczego i Pracodawców w 2012 roku- GUS Kraków.

Działania skierowane były głównie do odbiorcy indywidualnego (osoby fizycznej) – 65%. Działania adresowane do odbiorców instytucjonalnych oferowało 24% podkarpackich NGO. Pozostałą część działań stanowiły inne formy, kierowane do różnych grup odbiorców, trudnych do jednoznacznego sklasyfikowania.

Podkarpackie organizacje III sektora osiągają jedne z najniższych przychodów rocznych w skali kraju (przedostatnie miejsce), uzyskując średni przychód na poziomie 154 tys. zł (mediana przychodów na organizację to 13 tys. zł., dla kraju to 100 tys. zł).

2. System wsparcia podmiotów ekonomii społecznej w województwie podkarpackim

2.1. Operatorzy wsparcia

W 2014 roku 5 operatorów kontynuowało realizację wsparcia podmiotów ES w ramach projektów realizowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII *Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej*

Wsparcie obejmowało:

- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia/prowadzenia spółdzielni socjalnych,
- dotacje do wysokości 20 tys. złotych na każdą osobę fizyczną (maks. 200 tys. zł dla spółdzielni socjalnej),
- wsparcie pomostowe w okresie do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielanie wsparcia pomostowego (finansowego i doradczego); w uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest przedłużenie wypłaty wsparcia pomostowego do 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o udzielanie wsparcia pomostowego.

Tabela 8. Lista instytucji realizujących projekt z działania 7.2 - Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Lp.	Nazwa organizacji prowadzącej projekt 7.2.2.	Nazwa projektu 7.2.2. realizowanego przez daną instytucję	okres trwania projektu
1.	Stowarzyszenie "Inicjatywy Podkarpacia"	Budujemy razem	01.05.2011-30.06.2013
2.	Gmina Boguchwała	Spółdzielnia socjalna szansą na aktywizację bezrobotnych	01.06.2011-31.11.2012
3.	Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego	Podkarpackie spółdzielnie socjalne	01.03.2011-31.12.2013
4.	Wektor Consulting s.c. Mariusz Lipiński, Wiktor Cichoń	Przedsiębiorca społeczny	01.05.2011-28.02.2013
5.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu	Inkubator Zakładów Aktywności Zawodowej Województwa Podkarpackiego	01.07.2011-31.12.2012
6.	Fundacja Akademia Obywatelska	Nowa Energia PES na Podkarpaciu	01.05.2011 - 31.12.2013
7.	Jarosławskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych	3 x 10= spółdzielnie socjalne	01.06.2012-31.03.2015

8.	Podkarpacka Agencja Konsultingowo Doradcza Sp. z o.o.	Twoją szansą - spółdzielczość socjalna II edycja	01.07.2012-31.03.2014
9.	Fundacja Bieszczadzka	Współdzielenie obowiązków - współdzielenie zysków	01.08.2012-31.08.2014
10.	Stowarzyszenie B-4	Usługowe Spółdzielnie Socjalne	01.06.2012 - 28.02.2014
11.	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego	Razem w biznesie 7.2.2	01.09.2012-28.02.2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych dzięki uprzejmości Fundacji „Akademia Obywatelska” z Rzeszowa.

2.2. Instytucje publiczne

2.2.1 Samorządy Gminne

W badaniu monitorującym realizację wskaźników Regionalnego Planu Działań na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w 2014 roku wzięło udział 120 respondentów tj. podkarpackich gmin. Badanie takie powtórzono –po raz trzeci , dlatego możliwe było porównanie wyników.

W 2014 roku posiadanie dokumentu uwzględniającego rozwój ekonomii społecznej zadeklarowało 65% respondentów, w latach 2012/2013 – 75%.

W latach 2012/2013 - 49% gmin deklarowało przyjęcie wieloletniego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W 2014 roku wg badania monitorującego, taki wieloletni program przyjęło ponad 30% gmin.

Ponad 35% gmin w 2014 roku w ramach swoich programów współpracy uwzględniło zlecenie usług społecznych podmiotom ekonomii społecznej to o 5% mniej niż w latach 2012/2013r.

Niepokojący jest fakt, iż w 2014 roku żadna z badanych gmin nie zastosowała klauzul społecznych w swoich zamówieniach, szczególnie że w poprzednich latach klauzule społeczne zastosowało ponad 15% podkarpackich gmin.

W 2014 roku zapytano badane gminy o to, czy stosują partycypację społeczną w procesie stanowienia prawa z zakresu ekonomii społecznej. Stosowanie metod partycypacji powinno wynikać z potrzeby zainteresowania obywateli sprawami innych ludzi i sprawami państwa, a także rozwinięciem poczucia odpowiedzialności za państwo wyrażające się w wypełnianiu obowiązków wobec państwa i społeczeństwa m.in. takich jak konsultowanie zapisów dokumentów programowych. Rozumienie ważności stosowania partycypacji w zakresie stanowienia prawa wzrasta ale nie znacznie na przestrzeni ostatnich lat. W 2013 roku 6% badanych gmin deklarowało stosowanie partycypacji w procesie stanowienia prawa z zakresu ekonomii społecznej, w 2014 – 10%.

Na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyła się liczba gmin na terenie których funkcjonowało partnerstwo na rzecz rozwoju ekonomii społecznej z 16% w latach 2012/2013 do 10% w 2014 roku.

W 2014 roku 2% badanych gmin uczestniczyło w budowie klastra branżowego w obszarze ekonomii społecznej.

Maleje liczba szkoleń z obszaru ekonomii społecznej dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych jednostek organizacyjnych, oraz spotkań informacyjnych z ekonomii społecznej dla władz samorządowych. W 2014 roku spotkania dla władz zorganizowało 27 badanych gmin (tj. 19%), zaś szkolenia dla pracowników jednostek samorządowych zorganizowało 10 gmin (tj. 9%).

W 2014 roku tylko 31% gmin zaoferowało pomoc dla podmiotów ekonomii społecznej. Pomoc zazwyczaj dotyczyła kwestii organizacyjnych, takich jak użyczenie lokalu na spotkania danej organizacji. Część badanych respondentów jako pomoc wymieniła udzielenia dotacji na realizację zadań publicznych, co jednak nie do końca stanowi pomoc dla organizacji pozarządowej, gdyż obowiązkiem wynikającym z ustawy jest delegowanie części zadań, co ma stanowić pomoc dla samorządu w realizacji jego zadań. Sporadycznie badane gminy udzielały pomocy finansowej w postaci pożyczek (6% badanych gmin) i poręczeń dla organizacji pozarządowych (3% badanych gmin).

W 2014 roku 3% badanych gmin deklarowało prowadzenie kampanii na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oferujących usługi w zakresie opiekuńczo –wychowawczym, 2% w usługach turystycznych i 7% w pozostałych. Prawie żadna z badanych gmin nie opisała przebiegu swojej kampanii w ankiecie, a zatem można wnioskować, iż badania nie są w tym względzie wiarygodne i nie dają pewności czy była to zaplanowana kampania czy pojedyncze działania reklamowe.

W 2014 roku zmalało także zainteresowanie szkół upowszechnianiem tematyki ekonomii społecznej w ramach zajęć szkolnych. W latach 2012/2013 taka tematykę na różnych zajęciach upowszechniało około 17% badanych gmin, w 2014 roku już tylko 2% spośród takiej samej liczby badanych gmin.

2.2.2. Urzędy Pracy

Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie

W ramach struktury Wojewódzkiego Urzędu Pracy (WUP) w Rzeszowie funkcjonuje Punkt Informacyjny, którego pracownicy są przygotowani do przekazywania informacji z zakresu ekonomii społecznej. Urząd ten zatrudnia pracowników przygotowanych merytorycznie do przekazywania informacji z zakresu ekonomii społecznej (w tym pracowników, którzy ukończyli studia podyplomowe z zakresu ekonomii społecznej). Jednocześnie Pracownicy WUP stale podwyższają swoje kwalifikacje zawodowe oraz wiedzę z obszaru merytorycznego, którym się zajmują, w tym z zakresu ekonomii społecznej.

W ramach Europejskiego Funduszu Społecznego za pośrednictwem instytucji wspierających ekonomię społeczną w 2014 roku 44 podmioty otrzymały wsparcie. Od 2011 roku w ramach Priorytetu VII, Poddziałania 7.2.2 wsparcie otrzymało 687 podmiotów, co daje osiągnięcie założonego wskaźnika na poziomie 163,96%. W porównaniu do wartości założonych w Planie Działania do końca 2014 roku (749), wskaźnik osiągnięto w 91,72%.

W ramach instytucji ekonomii społecznej, wsparcie otrzymało w 2014 roku 818 osób, a od początku realizacji projektów 8 479 osób. W porównaniu do wartości docelowych założonych w SzOOP (1 925) wskaźnik został osiągnięty na poziomie 440,47%.

Dzięki wsparciu Europejskiego Funduszu Społecznego utworzono w 2014 roku 14 podmiotów ekonomii społecznej, od początku realizacji tego Poddziałania utworzono 79 takich podmiotów. W porównaniu do wartości docelowych założonych w SzOOP (20) **wskaźnik został osiągnięty na poziomie 395,00%**.

Stopień realizacji w/w wskaźników przekraczający 100% wynika z ogromnego zainteresowania przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej oraz osób pragnących założyć takie podmioty wsparciem w postaci usług oferowanych przez punkty i centra doradztwa lub inkubatory społecznej przedsiębiorczości. Chęć podmiotów do zakładania i prowadzenia spółdzielni socjalnych wynika prawdopodobnie z małej podaży ofert pracy w województwie podkarpackim, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Stopień kontraktacji względem SzOOP w ramach Poddziałania 7.2.2 wynosi 97,51%, a wskaźniki dotyczące tego Poddziałania kształtują się na poziomie wyższym niż zakładany w SzOOP. Można zatem stwierdzić, iż efektywność finansowa projektów pod względem realizacji wskaźników jest wyższa niż pierwotnie zakładano.

Wskaźniki rezultatu, w których odnotowano niski stopień realizacji wartości docelowej:
Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Priorytetu, funkcjonujących co najmniej 2 lata po zakończeniu udziału w projekcie to w porównaniu do wartości docelowych założonych w SzOOP **wskaźnik osiągnięty na poziomie 0%**.

Sytuacja ta spowodowana jest faktem, iż projekty w wyniku, których będzie możliwe osiągnięcie tego wskaźnika są jeszcze w trakcie realizacji, natomiast możliwość wykazania stopnia realizacji wskaźnika będzie możliwa dopiero w kolejnych okresach sprawozdawczych. Biorąc pod uwagę wysokość tych wskaźników w województwie podkarpackim nie ma zagrożenia dla osiągnięcia celu szczegółowego 2. realizowanego poprzez projekty oferujące m.in. usługi prawne, księgowość, marketingowe, doradztwo finansowe, szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej, rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju

ekonomii społecznej, promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Wojewódzki Urząd Pracy prowadził szereg działań z zakresu upowszechniania i promowania ekonomii społecznej.

Powiatowe Urzędy Pracy w woj. podkarpackim

14 spośród 21 Powiatowych Urzędów Pracy zatrudniało w 2014 roku w sumie ok. 23 pracowników, którzy byli przygotowani do udzielenia informacji z zakresu ekonomii społecznej.

Tylko jeden Powiatowy Urząd Pracy (PUP Krosno) udzielił dotacji na przystąpienie nowego członka do istniejącej spółdzielni socjalnej ze środków Funduszu Pracy, które do dyspozycji posiadają PUP-y z terenu województwa podkarpackiego, a kwota tego wsparcia wyniosła 10 955 złotych. Pozostałe Urzędy nie udzieliły w 2014 roku żadnej dotacji zarówno na utworzenie spółdzielni socjalnej, jak również na przystąpienie nowych członków do istniejących na rynku podmiotom ekonomii społecznej.

Wsparcie w postaci refundacji świadczeń reintegracyjnych osób uczestniczących w CIS udzieliły 3 PUP-y - w Krośnie, Lubaczowie oraz Kolbuszowej. Dodatkowo PUP w Lubaczowie oraz PUP w Kolbuszowej wspierały spółdzielnie socjalne poprzez finansowanie części wynagrodzeń członków spółdzielni. Akcje informacyjno-promocyjne z zakresu ekonomii społecznej jak wynika z badania prowadziło tylko 5 Powiatowych Urzędów Pracy z terenu województwa podkarpackiego.

Z przesłanych odpowiedzi wynika, że 6 podkarpackich PUP nie prowadziło żadnych działań z zakresu wsparcia sektora ekonomii społecznej, nie udzielały wsparcia finansowego, jak również nie była realizowana jakakolwiek akcja promująca lub informująca o podmiotach, jak również samej idei ekonomii społecznej.

Dane które zostały uzyskane od podkarpackich Powiatowych Urzędów Pracy należy traktować jako niepełne, bowiem kwestionariusz ankiety przesłało tylko 14 z 21 PUP z terenu województwa (66,6%), jak również same wypełnione kwestionariusze zawierały wiele błędów oraz braków odpowiedzi.

2.2.3. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie

W 2014 roku Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie zaplanował m.in. przygotowanie i zrealizowanie kampanii informacyjno promocyjnej na rzecz upowszechniania ekonomii społecznej.

Kampania obejmowała m. in.

- rozwinięcie strony internetowej www.es.rops.rzeszow.pl o informacje dot. możliwości współpracy samorządów i biznesu z podmiotami ekonomii społecznej oraz ekonomia społeczna jako element aktywnej polityki społecznej;
- przygotowanie i wydanie materiałów reklamowych dot. ekonomii społecznej na Podkarpaciu oraz ich dystrybucję wśród podkarpackich JST, zlecenie ogłoszeń w prasie i w radiu;
- utworzenie bazy podmiotów ES oraz bazy produktów i usług oferowanych przez przedsiębiorstwa społeczne;
- wydanie biuletynu Dobre Praktyki Ekonomii Społecznej w województwie podkarpackim, i jego dystrybucja do podkarpackich JST.

Usługi doradcze związane z wdrażaniem Europejskiego Funduszu Społecznego świadczą także Regionalne Ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego. Na terenie województwa funkcjonują 4 takie ośrodki w Tarnobrzegu, Rzeszowie, Krośnie, Przemyślu. Organizują szkolenia ogólne i specjalistyczne w zakresie diagnozowania potrzeb lokalnych, nawiązywania partnerstw, kreowania pomysłów na dobre projekty.

Innymi formami wspomagającymi działania ekonomii społecznej w regionie są Lokalne Grupy Działania (LGD), których w województwie podkarpackim zarejestrowano 5. Na ogół są to partnerstwa trójsektorowe, składające się z przedstawicieli sektorów publicznego, gospodarczego i społecznego. Formą ich działalności jest stowarzyszenie. LGD tworzą i wdrażają programy lokalne, aktywizują mieszkańców, mogą także przyznawać organizacjom pozarządowym i grupom nieformalnym środki na realizację projektów służących aktywizowaniu lokalnych społeczności czy rozwiązaniu problemu społecznego na danym terenie.⁶

---

⁶ Regionalny Plan Działań na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podkarpackim na lata 2012 - 2020, s.25.

Spis tabel

Tabela 1. Zakłady aktywności zawodowej funkcjonujące na terenie województwa podkarpackiego, stan na 31.12.2014 r.....	6
Tabela 2. Dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej	8
Tabela 3. Kluby Integracji Społecznej na terenie województwa podkarpackiego, stan na 31.12.2014 r.	9
Tabela 4. Centra Integracji Społecznej na terenie województwa podkarpackiego, stan na 31.12.2014r.	10
Tabela 5. Liczba osób zatrudnionych w okresie sprawozdawczym i liczba osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych w okresie od I do XII 2014, stan na 31.12.2014 r.	12
Tabela 6. Liczba uczestników objętych reintegracją społeczną i zawodową w okresie od I do XII 2014, stan na 31.12.2014 r.....	12
Tabela 7. Spółdzielnie socjalne w województwie podkarpackim, stan na 31.12.2014 r.....	14
Tabela 8. Lista instytucji realizujących projekt z działania 7.2 - Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	20
Mapa 1. Struktura organizacji pozarządowych w Polsce w podziale na województwa (%).	17
Wykres 1. Działalność podkarpackich organizacji pozarządowych w 2012 roku.....	19